

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmarkku fylkkagielda
Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

Biblioteksjefmøte, vår 2022

Programpost: Lokalhistoriske kilder og hvordan formidle disse v/Claus Pettersen og Tanmayo Olsen fra Troms og Finnmark fylkesbibliotek, og Ole David Østli fra Alta bibliotek

Referent: Ida

Referat

Claus Pettersen er rådgiver for privatarkiv ved fylkesbiblioteket, med arbeidssted i Vadsø. Han jobber også ved Tana museum som museumsforvalter.

Han viste en PowerPoint (se vedlegg for detaljer).

På fylkesbiblioteket avd. Finnmark har vi tre samlinger:

[Finmarksbiblioteket](#) består av fotoarkivet (ved Evy Andersen og Sonja Siltala) og ei større litteratursamling (Signe Fløystad Aune).

Claus og Signe informerte om disse, og så snakket Claus om privatarkivet i Finnmark, og ressurser han bruker i sitt arbeid, med noen søketips.

Spørsmål fra salen: Kan vi få en samleside med lenker til arkivressursene fra PowerPoint?

Svar: Noen av lenkene er ustabile og endrer seg ofte. Derfor er det vanskelig å lage en side som lenker til ressurser innenfor de ulike arkivsidene, fordi det innebærer en stor kontrolljobb med stadig oppdatering av lenker.

Tanmayo Olsen er rådgiver med arbeidssted fjernlånavdelinga i Tromsø. Hun ga oss en innføring i nettsidene for [Slektshistoriske kilder i Troms](#). Rådgiver Marianne Finøen er også ansvarlig for disse sidene.

NB! Disse sidene har ny plassering under fylkesbibliotekets nettsider på fylkesbibliotek.tffk.no. Bibliotek i Troms som lenker til disse kildene bør sjekke sine nettsider og sjekke om de lenker til riktig sted.

Under hver kommune kan man se en kronologisk oversikt over når ulike betydningsfulle hendelser har skjedd. Ikke ulikt [Arkiv Troms](#), men mer detaljert.

På hver kommuneside finner man oversikt over relevante kirkebøker på mikrofilm, og lenke til deres plassering i bibliotek katalogen. Dette er en mye brukt ressurs. Den oppdateres ikke, siden formatet ikke brukes, men om man har leser for mikrofilm kan det være nyttig for mange brukere.

Det som oppdateres på kommunesidene er en oversikt over bygdehistorien. Denne oppdateres, så gi gjerne beskjed til Tanmayo eller Marianne om nyheter og utgivelser dere vet om, som burde stå der.

Spørsmål/innspill fra salen:

Sidene har lenke til søk i bibliotek katalogen for kirkebøkene. Er det mulig å legge inn lenke til den samme kirkeboka hos digitalarkivet?

Svar: Her er det samme utfordring som ovenfor med ustabile lenker.

[Historisk befolkningsregister](#) bør nevnes og tipses om. Her er det gjort et teknisk avansert arbeid der man kan søke etter personer i ulike kilder bakover. Det er et verktøy under utvikling.

Ønske fra salen om at dette skal tas med i det nye biblioteksystemet, slik at brukerne av systemet ser disse tjenestene.

Ole David Østli jobber på Alta bibliotek og er også nestleder i Alta historielag, og har vært medredaktør på flere utgaver av Altaboka. Han fortalte om sitt arbeid med å formidle lokalhistorie, og viste en PowerPoint (se vedlegg).

Lokalsamlinga i Alta bibliotek består av et stort magasin, samt en koselig lese krok der et utvalg av den mest populære lokallitteraturen er tilgjengelig.

Østli jobber ikke direkte med denne samlinga, men har stor personlig interesse som startet i jobben. Det var få som kunne noe om lokalhistorie, og de trengte kompetansen. Ved å lære seg dette ble det en personlig interesse og hobby.

Når vi formidler f.eks. kirkebøker til brukerne, kan de se på mikrofilm eller digitaliserte ressurser. Det er tungvint å lese og ikke alle har kapasitet til å gå inn i disse, ofte håndskrevne eller gotiske, dokumentene.

På Historisk befolkningsregister finnes oversikt fra ca 1820 og framover. Østli har selv lagd en oversikt for Alta og perioden som ikke ble dekt av Historisk befolkningsregister.

Han har også jobbet med digitalisering og transkribering av topografisk litteratur med [lokalhistoriske tekster fra Finnmark](#). Denne typen kilder er ofte utilgjengelige på tre måter, pga. vanskelig lesbar skrift, vanskelig format og vanskelig språk.

Dette er spennende kilder! Et eksempel er kronikker skrevet av sogneprest Andreas Jørgen Fleischer i avisa Den Constitutionelle, 1837-1841, der kronikkene handler om innbyggerne i sognet, men åpenbart er skrevet uten tanke at de han skrev om skulle lese dem.

I tillegg er Østli involvert i et prosjekt om Kongeskjøtene. Kongeskjøtene er de første skjøtene folk i Finnmark fikk, som bevis på at de eide eiendom.

Det er mye interessant informasjon her, med 1500 eiendommer beskrevet i tekst, og ikke minst spor av historisk politisk konflikt: Hvem eide landet?

Her er det tolkninger av stedsnavn, hvor befant disse stedene seg? Kopperverket fra 1826 slettet ut alle stedsnavn da det ble bygd.

Kongeskjøtene er blitt en [blogg](#), der Østli har skrevet av skjøtene og gjort dem tilgjengelige. Nå er ønsket å få dette publisert som bok, med bilder.

Historielaget i Alta jobber også med et prosjekt om å oversette og modernisere, og publisere andre historiske tekster. Begge deler vil kreve mye ekstern finansiering.

Ole David Østli har formidlet og holdt flere foredrag på Alta bibliotek, blant annet om samiske stedsnavn, og til høsten skal han holde flere, bl.a. om Baltazar Keilhaus reiser i Øst- og Vest-Finnmark.

Overlappet mellom hobby og jobb er unikt for Østli, og han understrekte at han ikke forventer at alle bibliotekarer skal bruke fritida si på dette, men at det har blitt svært givende for ham.

Og hvorfor har han gjort alt dette arbeidet?

“Jeg klarte ikke å la være!”

Innspill fra salen:

Pendelen svinger, og kunnskap om det lokale er i vinden.

Mulig å strømme foredrag? Østli er usikker, vil teste ut materialet først.